

Mònica Fuster: “Tenim els rituals incorporats al nostre subconscient més arcaic”

Entrevista a l'artista mallorquina, que considera que el procés d'experimentació ha de tenir una base de coneixement

Palma 25/12/2020 20:21

CRISTINA ROS

Ita Pou

Ha invertit bona part dels dos darrers anys en una recerca artística sobre les propietats tintòries del tap de cortí sobre els teixits. A Mònica Fuster (Palma, 1967), en l'art, li interessaven també els resultats, però, sobretot, l'atreu el procés de l'obra. De fet, *Tapís*, que és el títol del projecte amb el qual va ser seleccionada per La Crida 2020 de l'Ajuntament de Palma, encara és un procés obert. Així i tot, les imatges, la investigació, la música, la col·laboració amb un equip nombrós que ella defineix com a essencial, deixen de moment un treball videogràfic que es pot veure als llocs d'Espècies Crespí als mercats de l'Olivar i de Santa Catalina. És una manera d'honorar els productes de la terra des de la poètica de l'artista.

De *Tapís* en deis que és una “recerca artística”. Què aporta l’art a la investigació que feis del tap de cortí i de les teles de llengües?

El procés d’experimentació ha de tenir una base de coneixement. A *Tapís* hi és i, de fet, la meua recerca sobre el tap de cortí comença quan, el 2009, vaig col·laborar amb les accions que, per a la seua recuperació i posada en valor, va fer Slow Food. El meu interès per l’estudi de les teles de llengües ve de més enrere, d’un viatge al sud-est asiàtic on vaig observar processos tèxtils similars. Aquests dos darrers anys, amb la col·laboració amb Teixits Vicens i Especies Crespí, la meua percepció del món agrari i tèxtil s’ha amplificat. Tot i ser-hi de base, la diferència amb una recerca més científica està en el procés, en la manera de dur-la a terme, i en el meu cas preval la mirada poètica.

Parlau una vegada i una altra del procés. Què és allò que més us n’interessa?

De tot procés creatiu m’interessa la fluïdesa, la transformació, allò imprevist, les analogies que es creen, les imatges que es generen, l’estètica, els accidents, els errors -i incorporar-los- i, entre altres coses, la complicitat que s’estableix entre les persones que participen en el projecte. I sí, el resultat és la permanència, i és clar que m’interessa en l’obra, però allò que veritablement em dona vida és el procés, la recerca.

Tal com queda reflectit al vídeo que presentau, el procés és un ritual. Quina importància donau al ritu?

Tenim els rituals incorporats al nostre subconscient més arcaic. Tant en el procés del tap de cortí com en el dels teixits tan nostrats com les teles de llengües hi trobam aquests rituals i en vull transmetre el contingut simbòlic. Les accions són llargues, de repetició - un fet que també m’interessa molt. I la repetició es produeix tant al món agrari com al tèxtil. Parteixes d’un patró que es repeteix i hi vas incorporant variacions. Té molt a veure amb la música. Volia una dona que cantàs *a cappella*, i Júlia Colom ho ha captat molt bé.

A *Tapís* hi ha performança, vídeo, fotografia, pintura, música, cal·ligrafia, topografia, agricultura, tèxtil... L’art són totes les arts?

Crec en l’art com a vehicle per compartir. De la complicitat extraordinària amb Coloma Crespí n’han sorgit records d’infantesa, renous que evoquen olors. Amb Paula Pinya ens complementam molt bé, a través de la càmera té una mirada semblant a la meua. Pedro Llompart ens aporta la part més documentalista. La música de l’israelià Yair Dalal, a qui em va introduir Jaume Pinya, ens dona una base oriental, mediterrània. La cal·ligrafia de Paz Alomar va ser essencial per a l’immens ‘tapís’ escrit a la terra. La topògrafa, els teixidors... tothom suma i contribueix que el projecte inicial et dugui a aprendre un munt de coses.

Què heu après del tap de cortí i dels teixits?

Més enllà del procés, he comprovat que el tap de cortí té una poètica superpotent. I les teles de llengües haurien de ser patrimoni cultural de la nostra illa. Fa més de 300 anys que se'n fan -ara només a Sicília i a Mallorca-, i aquí tot just queden tres empreses familiars que les han conservat. Els hauríem de protegir. Amb Teixits Vicens hem aconseguit fer tintura amb tap de cortí. No s'havia fet mai perquè el tap de cortí, si bé en un medi oleaginós perdura més, en un medi aquós és més evanescent. Continuarem la recerca.

A vós no us ha preocupat mai la volatilitat de l'obra.

No només no em preocupa la volatilitat, sinó que m'interessa i la incorpor com a part de l'obra. Hi ha moments, com el que vivim ara, que ens fan ser especialment conscients de la fragilitat i de la volatilitat de tot. A mi m'agrada treballar amb la natura, i això vol dir també amb el meu cos, que, com tots els cossos, forma part de la natura. Encara que també faig molta d'obra damunt paper, obra de resultat més permanent, faig feina molt sovint amb matèria viva i això implica moviment, transformacions i, a vegades, finitud.

Però a l'obra d'art li demanam permanència.

A l'art li demanam permanència per la necessitat de transcendència. No hi estic en contra, en absolut. Però jo tenc assumida la inestabilitat i la fragilitat de la vida, fa part de la meua existència i, per tant, de l'obra.